

Alledaags Burgerschap in de Buurt

Bijeenkomst 'Thuis in je Wijk'

gemeente Utrecht

31 januari 2023

Dr. Femmianne Bredewold

Thuis in je wijk

‘Als mensen weten dat je iets hebt, een psychiatrische achtergrond of beperking, dan zijn er hele schoolklassen - ik zou niet zeggen dat ze je bewust negeren - die niet goed weten hoe ze daarmee moeten omgaan, die vergeten dat je ook maar een gewoon mens bent. ‘Daar klopt iets niet aan, dus hij zal wel gevaarlijk zijn’.
(buurtbewoner met een psychische kwetsbaarheid)

Achtergrond

Verzorgingsstaat	Participatiesamenleving
Verzorging	Activering
Anonieme bureaucratie	Affectieve relaties
Zelfstandigheid = Afhankelijkheid van overheid	Zelfstandigheid = Afhankelijkheid van familie/vrienden/buren
Bal bij overheid resp. markt	Bal bij de burger

Vormgeven aan:

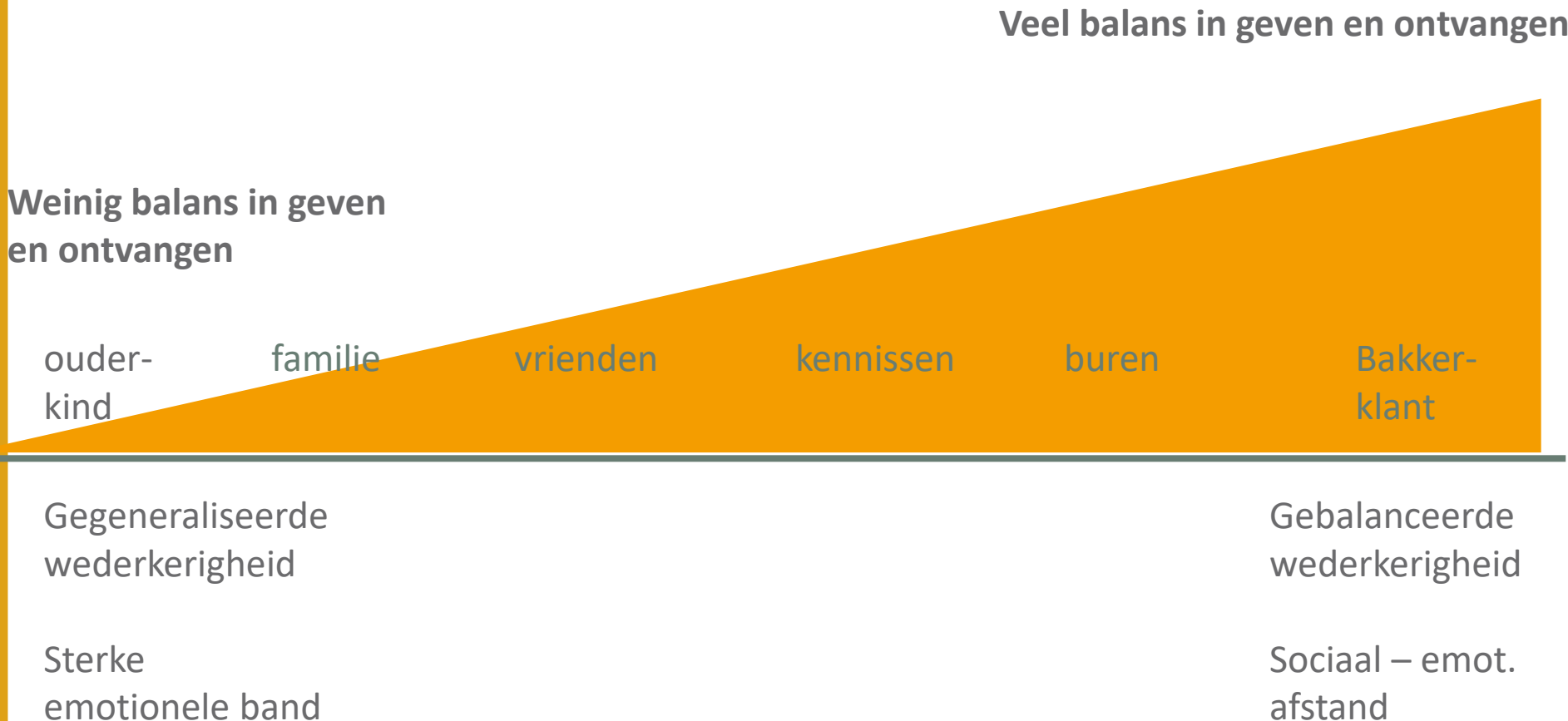
1. Urban (in)attention: **omgangsvormen**
2. Urban kindness: **ontmoetingen**
3. Urban care: **hulp en steun**
4. Urban collaboration: **samenwerken**

Thuis in je wijk Misvattingen

1. Contact is contact
2. Warme banden zijn het best
3. Netwerken ontstaan spontaan

Misvatting 1: contact is contact

Sociale netwerken: codes en regels

Misvatting 2: Warme banden zijn het best

1. Regels in de buurt begrenzen contact
2. Contact met mensen met beperking in de buurt;
licht en oppervlakkig

‘Mag ik ook gewoon buurman blijven?’

Wat kunnen we van de buurt verwachten?

- Buren gericht op prettig wonen, elkaar geen overlast bezorgen
- Buren willen wel iets doen voor elkaar:
 - ✓ Het liefst praktische, woongerelateerde dingen
 - ✓ Liever niet structureel
 - ✓ Zolang er nog geen professionele hulp is
 - ✓ Op basis van wederkerigheid

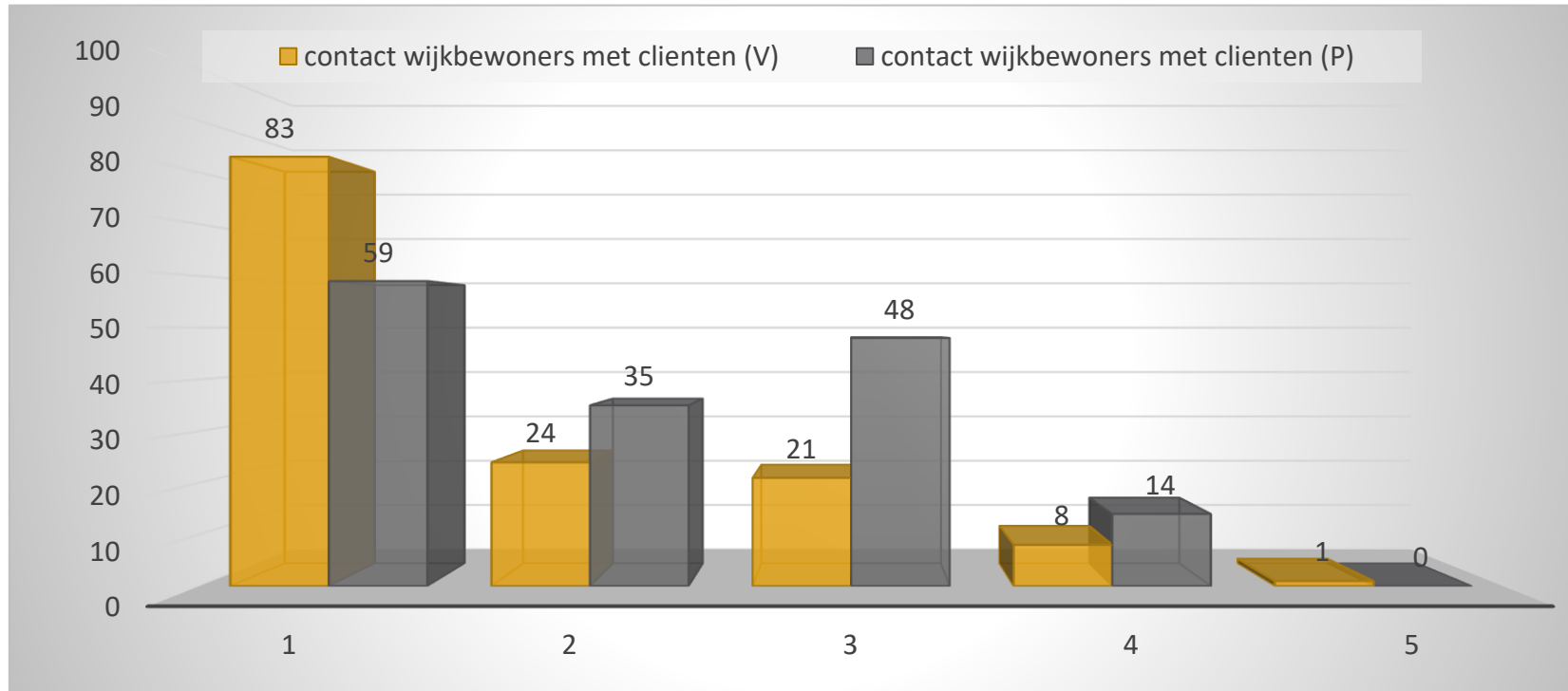
(Linders, 2010; Jager-Vreugdenhil, 2012)

Waaraan heeft u behoefte?

En wat wilt u zelf voor uw buren doen?

• Groeten op straat	(89 %)	(97 %)
• Zwaaien bij het langsrijden	(82 %)	(88 %)
• De planten water geven	(66 %)	(66 %)
• Vragen hoe het met u gaat	(65 %)	(84 %)
• De vuilnis buiten zetten	(32 %)	(58 %)
• Op bezoek	(31 %)	(34 %)
• Boodschappen doen	(19 %)	(30 %)
• Kleine klusjes in huis	(22 %)	(18 %)
• Oppassen	(23 %)	(34 %)
• Hulp bij gebruik computer	(10 %)	(10 %)
• Vervoer naar het ziekenhuis	(10 %)	(24 %)

Contact tussen mensen met en zonder beperkingen in %

Figuur 4. intensiteit van contact wijkbewoners met personen (v/p) in percentages (somscores contacten personen 1-3 uit tabellen 6 en 7)

1. Groeten, praatje maken
2. Samen leuke dingen doen
3. Advies en steun geven
4. Diensten verlenen
5. Zorg bieden

Misvatting 3: Netwerken ontstaan spontaan

Netwerkgericht werken vraagt om actieve professional die het proces ondersteunt.

Vraagt om samenwerking tussen organisaties; bestuurders, professionals en burgers.

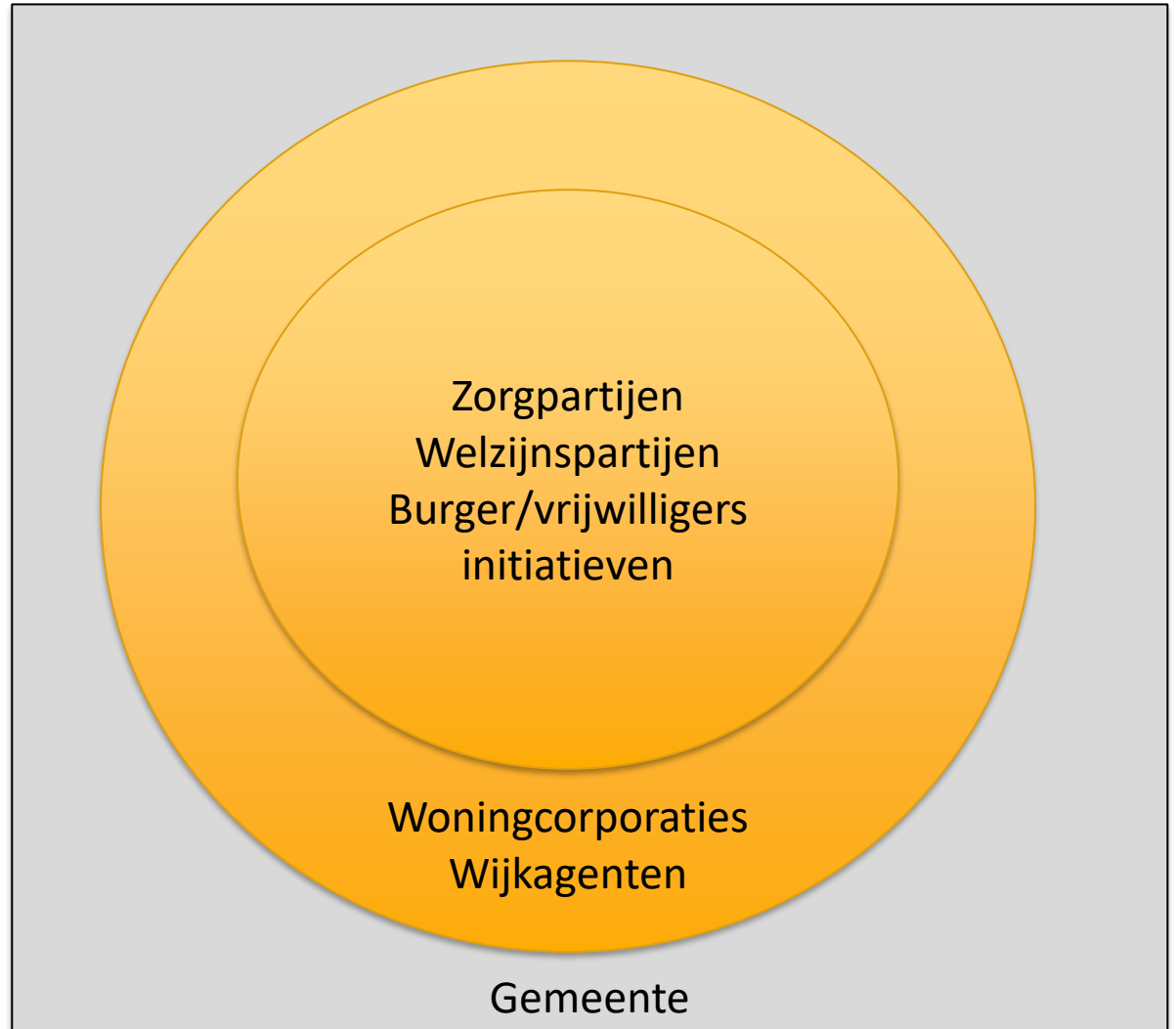
(Bredewold, 2014; Jager-Vreugdenhil et al., 2013; Haarsma et al., 2020; Douglas & Schiffelers, 2021; Douglas & Ansell, 2021; Douglas et al., 2020; Overmans et al. 2021)

Thuis in je wijk; Wat vooral wel doen?

1. Elke relatie kent zijn eigen sociale codes en regels; anticipeer daarop.
2. Ondersteun juiste omgangsvormen en koester lichte contacten.
3. Ondersteun en begeleid contact door actieve rol van sociale professional en samenwerking organisaties.

Alledaags burgerschap in de buurt

Alledaags burgerschap in de buurt

‘Als mensen weten dat je iets hebt, een psychiatrische achtergrond of beperking, dan zijn er hele schoolklassen - ik zou niet zeggen dat ze je bewust negeren - die niet goed weten hoe ze daarmee moeten omgaan, die vergeten dat je ook maar een gewoon mens bent. ‘Daar klopt iets niet aan, dus hij zal wel gevaarlijk zijn’.

Maar als mensen je normaal benaderen en je dus ook groeten, dan is dat voor mij wel fijn.’

(buurtbewoner met een psychische kwetsbaarheid)

Vormgeven aan:

1. Urban (in)attention: **omgangsvormen**
2. Urban kindness: **ontmoetingen**
3. Urban care: **hulp en steun**
4. Urban collaboration: **samenwerken**

Relevante publicaties

Bredewold, F. & Lindenberg, J. (2021). *Ontmoetingen met ruimte voor verschil. Sociale inclusie in de stad*. Raad voor Volksgezondheid en Samenleving: <https://adviezen.raadvvsn.nl/ruimte-maken-voor-ontmoeting/sturen/>

Blonk, L., Trappenburg, M., & Bredewold, F. (2021). "I can't just go up to a person to ask what's going on.' How Dutch urbanites' accounts of non-engagement enhance our understanding of urban care". *Urban Studies*. <https://doi.org/10.1177/0042098021997013>

Bredewold, F. (2020). Struggling with sameness and strangeness: (non)-encounters between people with and without intellectual disabilities in two Dutch neighbourhoods. *Journal of intellectual and developmental disabilities*. <https://doi.org/10.3109/13668250.2020.1851929>

Blonk, L., Bredewold, F., Machielse, A. & Tonkens, E. (2019). *Betekenisvolle ontmoetingen. Een onderzoek naar de betekenis van ontmoeting voor kwetsbare mensen en vrijwilligers. Eindrapport Oranjefonds*. Utrecht: Universiteit voor Humanistiek.

Bredewold, F., Haarsma, A., Tonkens, E., & Jager-Vreugdenhil, M. (2019). Convivial Encounters: social inclusion in urban areas. People with intellectual and psychiatric disabilities and neighbours meeting at neighbourhood projects. *Urban Studies*. 57(10): 2047-2063.

Haarsma, A., Stouten-Hanekamp, M., Bredewold, F.H., Velvis, A. & Jager-Vreugdenhil, M. (2018). *Safe h(e)aven: meedoen en meetellen in laagdrempelige buurtprojecten. Eindrapport project netwerkondersteuning in buurt en wijk*. (extern rapport). Zwolle: Centrum voor Samenlevingsvraagstukken. <https://www.werkplaatsensociaaldomein.nl/publicatie/safe-heaven-meedoen-en-meetellen-laagdrempelige-buurtprojecten>

Bredewold, F., Hermus, M., Trappenburg, M.J. (2018). Living in the community: pros and cons. A systematic literature review on deinstitutionalisation of people with and without disabilities. *Journal of Social Work*. 20(1): 83-116. <https://doi.org/10.1177/1468017318793620>

Relevante publicaties

Bredewold, F., Tonkens, E.H., Trappenburg, M.J. (2016). Solidarity and Reciprocity between people with and without disabilities. *Journal of Community and Social Psychology*, 26(6): 534-550.

Bredewold, F., Tonkens, E.H., Trappenburg, M.J. (2015). Urban encounters limited. The importance of in-built boundaries in contacts between people with intellectual or psychiatric disabilities and their neighbours. *Urban Studies*, 53(16): 3371-3387.

Bredewold, F.H., Tonkens, E.H., Trappenburg, M.J. (2014). Mensen met een beperking als burens. *Tijdschrift voor Orthopedagogiek*, 53(3): 91-103.

Bredewold, F.H. (2014). *Lof der Oppervlakkigheid. Contact tussen mensen met een verstandelijke en psychiatrische beperking en buurtgenoten*. Amsterdam: Van Genneep.

Bredewold, F.H. & Malda, W. (2014). *Het belang van TijdVoorElkaar. Over wederkerigheid in contact tussen weerbare en kwetsbare burgers*. Utrecht: Movisie.

Bredewold, F.H., Tonkens, E., Trappenburg, M. (2013). *Weerbaar ondersteunt kwetsbaar? Over de realiteit van de ondersteuning van burgers met een psychiatrische achtergrond en burgers met een verstandelijke beperking door weerbare burgers*. In: Verhoeven, I., Verplanke, L. Kampen, T. (red). *Leren Participeren*. Amsterdam: Van Genneep.

Bredewold, F.H., Tonkens, E. Trappenburg, M. (2013). *Begroetingen, honden en winkeliers. Begrensd contact tussen mensen met verstandelijke en psychiatrische beperkingen en hun buurtbewoners*. In: De Wilde, M., Tonkens, E. (red). *Als meedoen pijn doet*. Amsterdam: Van Genneep.

Jager-Vreugdenhil, M., Bredewold, F.H. (2012) *Jij + ik = Wij. Verbindend Wijkgericht werken. De wijkgerichte werkwijze van RIBW en Travers Welzijn*. Zwolle: Travers Welzijn/RIBW Groep Overijssel. <https://www.viaa.nl/content/uploads/JijIkWij-Centrum-voor-Samenlevingsvraagstukken.pdf>

Relevante publicaties

Douglas, S., & Schiffelers, M.J. (2021). Unpredictable cocktails or recurring recipes? Identifying the patterns that shape collaborative performance summits. *Public Management Review*, 23:11, 1705-1723, DOI: [10.1080/14719037.2021.1879917](https://doi.org/10.1080/14719037.2021.1879917)

Douglas, S., & Ansell, C. (2021). Getting a Grip on the Performance of Collaborations: Examining Collaborative Performance Regimes and Collaborative Performance Summits. *Public Administration Review*, 81(5), 951-961. <https://doi.org/10.1111/puar.13341>

Douglas, S., Berthod, O., Groenleer, M., & Nederhand, J. (2020). Pathways to collaborative performance: examining the different combinations of conditions under which collaborations are successful. *Policy and Society*, 638-658. <https://doi.org/10.1080/14494035.2020.1769275>

Overmans, T., Kuiper, M., & Douglas, S. (2021). *Samen voor de wijk: Zes aanbevelingen voor verbetering van het wijkgericht werken in de gemeente Ede*. USBO Advies.